

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/55/2023
Identifikačné číslo spisu:	8719203752
Dátum vydania rozhodnutia:	19.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8719203752.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ W. Š., narodeného XX. B. XXXX, A.L. O., D. XX, 2/ A. Š., narodenej XX. W. XXXX, A. O., D. XX, zastúpených advokátom JUDr. Miroslavom Ondrušekom, Bardejov, Radničné námestie 33, proti žalovaným 1/ W.. M. Ž., správcovi konkurznej podstaty úpadcu W. Š., I., Ž.U. X, 2/ W.. Y. X. Ž., správkyni konkurznej podstaty úpadcu A. Š., M. - B., O.D. X, žalovaní 1/, 2/ zastúpení SD LEGAL, s.r.o., Košice - mestská časť Staré Mesto, Žriedlová 3, 3/ obchodnej spoločnosti DRAŽOBNÍK, s.r.o., Košice, Národná trieda 246/10, IČO: 36 764 281, zastúpenej Advokátska kancelária LEGITY s. r. o., Košice, Žriedlová 3, 4/ obchodnej spoločnosti AZ KAPITAL, s.r.o., Poprad, Grossová 4608/8, IČO: 46 042 237, 5/ obchodnej spoločnosti HK KAPITÁL, s. r. o., Tvrdošín, Sídliisko 144/26, IČO: 52 320 103, o určenie neplatnosti dražby, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8C/48/2020, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 7. septembra 2022 sp. zn. 13Co/31/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/, 2/ a 3/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaným 4/ a 5/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. októbra 2021 sp. zn. 8C/48/2020 zamietol žalobu žalobcov 1/ a 2/ (ďalej len „žalobcovia“) o určenie neplatnosti dražby, z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov, na majetok ktorých bol vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho s majetkom podliehajúcim konkurzu môže nakladať len správca konkurznej podstaty. Podľa záveru súdu prvej inštancie je preto správca jedinou osobou, ktorá je oprávnená uskutočňovať právne úkony týkajúce sa majetku úpadcu, teda i domáhať sa neplatnosti dražby. Ďalším dôvodom zamietnutia žaloby bolo jej podanie po uplynutí trojmesačnej prekluzívnej lehoty, keďže príklep na dražbu bol udelený 29. januára 2018 a žaloba bola podaná na súd dňa 2. 9. 2019. Nebolo preto hospodárne vykonávať ďalšie dokazovanie na preukázanie hodnoty nehnuteľnosti, či vypočúvať ďalších svedkov. Úspešným žalovaným 1/ až 5/ (ďalej aj „žalovaní“) bol priznaný nárok na náhradu trov konania v

rozsahu 100 %, podľa § 255 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom zo 7. septembra 2022 sp. zn. 13Co/31/2022 rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Žalovaným 4/ a 5/ právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov na podanie žaloby o neplatnosť dražby, ktoré oprávnenie prislúcha len správcovi konkurznej podstaty. Poukázal na ustanovenie § 44 ZKR (zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“ alebo „ZKR“) v zmysle ktorého, po vyhlásení konkurzu základná zmena právnych pomerov dlžníka spočíva v tom, že oprávnenie nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu prechádza na správcu. Ten je oprávnený konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku. Správca koná ohľadne tohto majetku v mene a na účet úpadcu, ktorý vyhlásením konkurzu nestráca právnu subjektivitu a má naďalej spôsobilosť na práva a povinnosti, ako aj spôsobilosť na právne úkony v takom rozsahu, ako ju mal do vyhlásenia konkurzu, ale v spôsobilosti na právne úkony je obmedzený ohľadne právnych úkonov, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu. Podľa zákona sa úpadcovi ustanovuje správca ako zákonný zástupca, ktorý koná v mene úpadcu a na jeho účet.

2.1. Námietku protichodnosti záujmov zastúpeného a zástupcu odvolací súd nevzhliadol ako dôvodnú, ktoré ustanovenie označil za neaplikovateľné na danú vec. Súd bol povinný postupovať výlučne v zmysle zásad zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý špecificky rieši situáciu, ktorá vznikla vyhlásením konkurzu na majetok žalobcov.

2.2. Odvolací súd považoval za vecne správny a náležité odôvodnený aj záver súdu prvej inštancie o oneskorenom podaní predmetnej žaloby, po márnom uplynutí trojmesačnej prekluzívnej lehoty, pretože nebolo preukázané, že išlo o neplatnosť dražby v súvislosti so spáchaním trestného činu. Podľa § 21 ods. 2 ZoDD (zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona SNR číslo 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti, notársky poriadok, v znení neskorších predpisov, ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“ alebo „ZoDD“) právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu, okrem prípadu, ak dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu a súčasne ide o dražbu domu alebo bytu, v ktorom má predchádzajúci vlastník predmetu dražby, v čase príklepu, hlásený trvalý pobyt podľa osobitného predpisu. Námietku stretu vlastníckeho práva a preklúzie práva na podanie žaloby o neplatnosť dražby, odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, keďže článok 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky síce zaručuje právo na majetok, ide však o všeobecnú deklaráciu, pod ktorú nemožno subsumovať každý prípad vlastníckeho sporu, o ktorých je kompetentný rozhodnúť súd. Rozhodnutie o náhrade trov konania odvolací súd odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť, ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhli, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil a určil neplatnosť dobrovoľnej dražby, alternatívne zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Porušenie práva na spravodlivý proces žalobcovia vzhľadli v zamietnutí žaloby, z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie, hoci táto otázka nebola ešte súdnou praxou vyriešená, napriek tomu vec nebola konajúcimi súdmi nižšej inštancie prejednaná, nebol dostatočne zistený skutkový stav veci (nedošlo k výsluchu svedkov, ako ani k vykonaniu ďalších navrhnutých dôkazov).

3.1. Žalobcovia namietali závery súdov nižšej inštancie, že neboli oprávnení sami podať predmetnú žalobu. V zmysle uvedeného by potom správcovia konkurznej podstaty mali byť v danom spore súčasne žalobcami a žalovanými. Pred pristúpením k podaniu žaloby, žalobcovia požiadali správcov konkurznej podstaty (žalovaných 1/, 2/), aby podali žalobu o určenie neplatnosti dražby, ktorí to odmietli s odôvodnením, že obhajujú záujmy veriteľov, nie úpadcu.

3.2. S otázkou protichodnosti záujmov správcov konkurznej podstaty sa súdy nižšej inštancie podľa názoru dovolateľov vôbec nevysporiadali, ako ani s odmietnutím podania žaloby správcami konkurznej podstaty, v dôsledku čoho boli žalobcovia nútení domáhať sa ochrany sami. Dovolatelia preto zastávali

názor, že sudy nižšej inštancie dostatočne neodôvodnili svoje závery o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie v spore.

3.3. Žalobcovia prípustnosť dovolania vyvodzovali aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, poukazujúc na potrebu vyriešenia právnej otázky, ktorá podľa ich názoru v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená ešte nebola a od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Právnu otázku vymedzili v znení či má dlžník v konaní o oddelení podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii aktívnu vecnú legitimáciu na podanie žaloby o určenie neplatnosti dražby svojho majetku, proti správcovi, ktorý v zmysle § 44 ZKR má oprávnenie nakladať s majetkom dlžníka, podliehajúcim konkurzu, pričom správca koná v mene a na účet dlžníka.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhli, aby dovolací súd dovolanie ako neprípustné odmietol. S poukazom na § 47 ods. 5 ZKR uviedli, že žalobcovia nie sú platne zastúpení v konaní advokátom. Žaloba bola zamietnutá okrem iného aj z dôvodu preklúzie, čomu sa žalobcovia v dovolaní vôbec nevenujú. Tvrdenie žalobcov, že vyzvali správcov konkurznej podstaty na podanie žaloby o neplatnosť dražby, nebolo preukázané. V prejednávanej veci nebol daný dôvod neplatnosti dražby. Odpoveď na žalobcami vymedzenú právnu otázku v dovolaní, vyplýva z ustanovenia § 47 ods. 5 ZKR, v zmysle ktorého úpadca nemôže byť účastníkom (stranou konania) v súdnych konaniach týkajúcich sa majetku podliehajúceho konkurzu.

5. Žalovaná 3/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol. Žalobcovia nemajú aktívnu vecnú legitimáciu na podanie žaloby o určenie neplatnosti dražby, keďže vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu, dochádza k prechodu práva nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu a k prechodu oprávnenia konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku na ustanoveného správcu. Splnomocnenie udelené žalobcami právnomu zástupcovi neobsahuje súhlas žalovaných 1/ a 2/, ako osôb legitimovaných na podanie žaloby, či uskutočňovanie akýchkoľvek iných úkonov v súdnom konaní. Dôvodom zamietnutia žaloby bola tiež skutočnosť, že právo domáhať sa žalobou určenia neplatnosti dražby zaniklo z dôvodu, že sa neuplatnilo v lehote troch mesiacov odo dňa príklepu. Žalobcovia neuviedli verifikovateľné dôvody, pre ktoré by dražba mala byť neplatná.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

10. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je

poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmatečnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci.

11. Žalobcovia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali primárne z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces opreli o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené. Dovolací súd preto prostredníctvom uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolaťmi namietanej procesnej vade, ale túto v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

12. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia, nie je významný subjektívny názor dovolaťa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmatečnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

13.1. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

13.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

13.3. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak súčasne znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné pojednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13.4. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Len náležité odôvodnené súdne rozhodnutie sa stáva interpretačným nástrojom súdnej autority k zabezpečeniu spravodlivosti.

15. Podľa ústavného súdu zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná rozporom súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov, s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky musia pritom dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

16. Dovolací súd nezistil, že by v posudzovanej veci išlo o prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcov, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobcov.

17. Dovolatelia za nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu považovali nevysporiadanie sa s ich argumentmi ohľadne nedostatku aktívnej vecnej legitímácie v danom spore, najmä s protichodnosťou záujmov správcov konkurznej podstaty, ktorí odmietli podať predmetnú žalobu, v dôsledku čoho pristúpili k podaniu žaloby vo svojom mene.

18. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že posudzoval otázku aktívnej vecnej legitímácie aplikujúc osobitný právny predpis, konkrétne zákon o konkurze a reštrukturalizácii. V tejto súvislosti zovšeobecnil, že každé zákonom priznané právo, môže na súde uplatniť jeho nositeľ, v prípade vyhlásenia konkurzu na jeho majetok, výlučne prostredníctvom správcu podľa § 47 ods. 5 ZKR. S poukazom na zásadu špeciality konštatoval, že ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii majú prednosť pred ustanoveniami zákona o dobrovoľných dražbách, teda aj vo vzťahu k ustanoveniu § 21 ods. 2 ZoDD, ktoré určuje okruh osôb dotknutých na svojich právach a oprávnených na podanie predmetnej žaloby. Konania týkajúce sa majetku podliehajúceho konkurzu môžu byť začaté iba z podnetu správcu konkurznej podstaty (§ 47 ods. 5 ZKR). Žalobcovia podľa súdu prvej inštancie prestali byť od vyhlásenia konkurzu nositeľmi hmotnoprávneho oprávnenia nakladať s dotknutými nehnuteľnosťami a navrhnúť ich dražbu. Preto je vylúčené, aby boli dotknutí na právach, ktoré im nepatria. Ústavou garantované právo vlastníť majetok bolo obmedzené na základe zákona a zákonným spôsobom, v dôsledku vyhláseného konkurzu, ktorého sa domáhali sami žalobcovia. Konania týkajúce sa majetku podliehajúceho konkurzu, môžu byť v zmysle osobitnej právnej úpravy začaté iba z podnetu správcu konkurznej podstaty úpadcu.

19. So závermi súdu prvej inštancie, ktorý ich podporil rozhodnutiami odvolacích súdov, sa v plnom rozsahu stotožnil aj odvolací súd a konštatoval, že predmetné závery vyplývajú zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii. V zmysle § 44 ZKR základná zmena právnych pomerov dlžníka, po vyhlásení konkurzu, spočíva v tom, že oprávnenie nakladať s majetkom, ktorý podlieha konkurzu, prechádza na správcu. Ten je oprávnený konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku. Správca teda koná ohľadne majetku v mene a na účet úpadcu, ktorý vyhlásením konkurzu síce nestráca právnu subjektivitu a naďalej má spôsobilosť na práva a povinnosti, ako aj spôsobilosť na právne úkony v takom rozsahu, ako ju mal do vyhlásenia konkurzu (vrátane udelenia splnomocnenia na zastupovanie v konaní, pozn. dovolacieho súdu), no do spôsobilosti na právne úkony sa mu zasahuje tým, že je obmedzený ohľadom

právnych úkonov, týkajúcich sa majetku podliehajúceho konkurzu. Zákon tým stanovil úpadcovi, v záujme veriteľov, zákonného zástupcu, ktorým je tento správca. Odvolací súd uzavrel, že oprávnenie podať predmetnú žalobu prislúcha len správcom konkurznej podstaty úpadcu a preto týmto rozhodnutím nemohlo dôjsť k odmietnutiu spravodlivosti v neprospech žalobcov. Námitku protichodnosti záujmov zastúpeného a zástupcu vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože sa nejedná o aplikovateľné ustanovenie vo veci, v ktorej možno postupovať len v zmysle zásad zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý špecificky riešil vzniknutú situáciu, po vyhlásení konkurzu na majetok žalobcov.

20. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd sa nestotožnil s námičkou dovolateľov, že odvolací súd nereagoval na ich argumenty, týkajúce sa aktívnej vecnej legitímácie, ako i protichodnosti záujmov správcov konkurznej podstaty. V súvislosti s tvrdením žalobcov, že odvolací súd sa výslovne nevyjadril k skutočnosti, že žalobu podali v dôsledku odmietnutia jej podania správcom konkurznej podstaty, vzhľadom na obhajovanie záujmov veriteľov, je potrebné vychádzať z časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ktoré sa zaoberalo protichodnosťou záujmov správcov konkurznej podstaty (viď ods. 19 tohto rozhodnutia), ktorá podľa záverov odvolacieho súdu nemohla nastať, keďže v posudzovanej veci bolo možné postupovať len v zmysle zásad zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý špeciálne rieši vzniknutú situáciu. Nemožno pritom opomínať, že ďalším dôvodom zamietnutia žaloby o neplatnosť dražby bolo jej podanie po uplynutí zákonnej trojmesačnej lehoty, plynúcej odo dňa príklepu (okrem prípadu zákonnej výnimky, ktorá preukázaná nebola, a to ak dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu a ide o dražbu domu alebo bytu, v ktorom má predchádzajúci vlastník predmetu dražby, v čase príklepu, hlásený trvalý pobyt). Preto bez ohľadu na odôvodnenie aktívnej vecnej legitímácie v danom spore, pre zamietnutie žaloby bolo postačujúce už márne uplynutie zákonnej lehoty na jej podanie, a vo vzťahu k tomuto dôvodu vada zmatečnosti namietaná nebola (ako ani nesprávne právne posúdenie veci).

21. Vzhľadom k tomu, že žaloba bola zamietnutá so záverom o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov, tiež z dôvodu jej podania po uplynutí zákonnej trojmesačnej lehoty, nebol dôvod, aby sa odvolací súd ďalšími argumentmi žalobcov zaoberal, pričom v dovolaní konkretizácia ďalších podstatných tvrdení žalobcov, s ktorými by sa odvolací súd nevysporiadal, absentovala. Nedostatky odôvodnenia súdneho rozhodnutia musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v článku 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 336/2019). Svojvôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojvôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov, upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojvôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo nebol daný prípad.

22. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok. Preto skutočnosť, že žalobcovia sa s názormi súdov oboch inštancií nestotožňujú, sama o sebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti súdnych rozhodnutí, ktoré tvoria kompletizujúci celok.

23. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že

nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanej veci dovolatelia cez vadu zmätočnosti namietať aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (zamietnutie žaloby pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie), čo je vylúčené. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f) CSP (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/58/2022).

24. V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. marca 2019 sp.zn. I ÚS 61/2019 aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje Civilný sporový poriadok, je opodstatnený názor, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa strane neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolatelia mali v posudzovanej veci odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje nimi tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

25. Dovolatelia nekonkretizovali ani svoj poukaz na nedostatočne zistený skutkový stav veci a nevykonanie navrhovaných dôkazov (v dôsledku zamietnutia žaloby). Dovolací súd pripomína, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak takéto vady v súdnej veci dovolatelia nešpecifikovali.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobcov v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvodom na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

27. Dovolatelia prípustnosť dovolania vyvodzovali aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

28. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd skúmal, či žalobcovia v dovolaní identifikovali takú právnu otázku, na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (riešenie, ktorej viedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), či vymedzili jej podstatu a uviedli súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré žiadajú nesprávnosť právneho riešenia odvolacieho súdu. Len s obsahom rozhodnutia odvolacieho súdu korešpondujúce označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľov odvolací súd riešil nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), alebo či táto otázka nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) alebo či je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

29. Meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu, z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, predchádza preskúvanie predpokladov prípustnosti dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tejto právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienok dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí

riadne odôvodnenie dovolania prípustným dovolacím dôvodom a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, musí mať zreteľne charakteristické znaky.

30. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP má byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má teda len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 433 a § 432 ods. 2 CSP) a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, sudy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

31. V posudzovanej veci v rámci dovolacieho konania bolo potrebné podľa dovolateľov vyriešiť zásadnú právnu otázku spočívajúcu v tom, či má dlžník, ktorý je v konaní o oddĺžení podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii, aktívnu vecnú legitimáciu na podanie žaloby o určenie neplatnosti dražby svojho majetku, proti správcovi, ktorý v zmysle § 44 ZKR má oprávnenie nakladať s majetkom dlžníka, ktorý podlieha konkurzu, pričom správca koná v mene a na účet dlžníka.

32. K vymedzenej otázke dovolateľa uviedli, že k podaniu žaloby ich viedlo ohrozenie a porušenie práv v súvislosti s ich majetkom, keďže správcovia konkurznej podstaty odmietli podať žalobu o neplatnosť dražby, s odôvodnením, že neobhajujú záujmy úpadcov. Podľa názoru dovolateľov správca konkurznej podstaty nemôže konať v mene a na účet úpadcu, v súlade s výkonom jeho činnosti a súčasne hájiť svoje vlastné záujmy. Daná je tu protichodnosť záujmov zástupcu a zastúpeného a nie je možné, aby táto protichodnosť záujmov nemala vplyv na to, či správca konkurznej podstaty podá alebo nepodá žalobu na súd.

33. Najvyšší súd konštantne uvádza vo svojich rozhodnutiach, že právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Z uvedeného vyplýva rozsah, ale aj obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. Dovolací dôvod preto dovolateľ musí vymedziť tak, že uvedie ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť práve tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

34. Žalobcami podané dovolanie vychádza zo záveru, že dôvodom pre zamietnutie žaloby bol nedostatok aktívnej vecnej legitimácie v konaní. Odvolací súd (ako ani súd prvej inštancie) však nezaložil svoj právny záver o opodstatnenom zamietnutí žaloby len na nedostatku aktívnej vecnej legitimácie, ale aj na oneskorenom podaní žaloby o neplatnosť dražby, po uplynutí zákonnej trojmesačnej lehoty. Žalobcovia v dovolaní tento dôvod zamietnutia žaloby nenamietali a neuviedli v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

35. Z uvedeného je zrejmé, že dovolateľmi vymedzená právna otázka nepredstavuje právnu otázku, od vyriešenia ktorej by výlučne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V odôvodnení dovolania tak absentuje argumentácia, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia ďalšej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V dôsledku toho nebol naplnený predpoklad prípustnosti dovolania, že odvolací súd by nevyhnutne rozhodol inak, pre dovolateľov priaznivejším spôsobom, ak by v dovolaní nastolená právna otázka bola rozhodnutá správne.

36. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť ako celok rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, respektíve v konaní nemôžu mať sami o sebe vplyv na meritorne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú priamy súvis s rozhodovaným sporom. Dovolať, aby mohol byť

v dovolacom konaní úspešný (v ponímaní posúdenia ním namietaného právneho posúdenia dovolacím súdom), musí relevantným spôsobom (t.j. spôsobom predpokladaným v § 432 ods. 2 CSP) spochybniť v dovolaní celú nosnú právnu argumentáciu, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, k čomu v posudzovanej veci nedošlo.

37. Ak dovolatelia nevystihli a riadne nevymedzili celú právnu podstatu veci, dovolanie nie je prípustné a najvyšší súd nemôže týmto spôsobom tvoriť judikatúru (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), ako ani dotvárať vec na úkor procesnej strany.

38. Z tohto dôvodu meritórny dovolací prieskum nebolo možné uskutočniť, pretože obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej strane sporu (II. ÚS 172/03).

39. Vzhľadom na vyššie uvedené bol daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

40. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP, podľa zásady úspechu strany v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že žalovaní majú voči žalobcom nárok na náhradu trov dovolacieho konania, okrem žalovaných 4/ a 5/, u ktorých vznik trov v dovolacom konaní nebol preukázaný, a náhrada trov nebola ani uplatnená. V dôsledku toho nebol žalovaným 4/ a 5/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania priznaný (porov. sp. zn. 7Cdo/14/2018).

41. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.